

SläktKuriren

Nr 7. Årgång 31. Utg dag 25/2 1996.

Informationsblad för ERNBERG-EHRENBERGSKA SLÄKTFÖRENINGEN

Chefredaktör: Ingemar Ernberg, tillika utgivare. Bitr redaktör Mikael Bergström. Red:s adress: I. Ernberg, Smultrongränd 18, 18245 Enebyberg. Tel: 08/7688825. Fax: 08/7688825.

VÅRENS och ÅRETS HÖJDPUNKT: Carlskrona i Blekinge besöks 17-18/5 1996. "Bröderna" har spelat stor roll i stadens utveckling under 1800-talet, vi har våra rötter där och det är en mycket intressant och vacker stad med många och varierade sevärdheter (se detta nummer). Ta Dig samman, följ med, gör detta till årets familjeutflykt! Ca 30 personer har tidigare preliminär-anmält sig.

Torsdag 16/5 är Kristi Himmelfärdsdag och sålunda ledig helgdag. SISTA ANMÄLNINGS DAG 18/3 1996!!! TVEKA INTE!

Preliminärt program för Släktföreningens gemensamma resa:

Fredag 17/5:

- 11.00 Samling på hotell Carlskrona, Skeppsbrokajen, incheckning, genomgång av program
- 12.00 Lunch på restaurang Albatross
- 13.30 Mottagning hos Stadsfullmäktiges ordförande; visning av Rådhuset
- 14.30 Sight-seeing med buss och beskådande av viktiga delar av Karlskrona, inklusive några av släktens adresser
- 15.30 Kaffe-paus i Wämö-parken
- 17.00 Visning av Gamla Varvet, med repslagarbanan, Sveriges första U-båt, Wasaskjulet mm
- 18.30 Middag på Gästgivaregården
- 20.30 Släktunderhållning med spel och lekar (under ledning av Elna, Dagmar, Michael m fl?)

Lördag 18/5:

- 8.30 Frukost
- 9.30 Beskådande av Karlskrona från båt
- 11.00 Besök på Blekinge läns museum eller Marinmuseum
- 12.30 Lunch på restaurang Albatross
- 14.00 Biltur/busstur till Wedeby, Augerums kyrka, Hästö, ev Råbacken
- 17.00 Gemensam genomgång på hotellet
- 18.00 Middag; samvaro med fortsatta, samt annorlunda spel och lekar

**Söndag 19/5, eller möjligen, för de som har brått, lördag kväll:
hemresa**

Detta nummer av Släktkuriren ägnas främst de sju bröderna Peterson-Ernberg-Ehrenbergs liv (Robert, Gustaf, Knut, Carl, Victor, Ludvig och Isac) och

verksamhet i Karlskrona under andra halvan av 1800-talet. Utdrag ur Karlskrona stads historia, ur Svenskt Biografiskt lexikon och ur Jarl Ernbergs släktminnen förmedlar denna bild av brödernas allomfattande verksamhet inte minst till stor nytta för staden, det stora rederiet med upp till 8 skepp, handelsverksamheten, deras kulturella intressen inom musik och teater och deras fantastiska sammanhållning. Det skulle kunna bli som en släkroman av Delblanc, en svensk Onedinlinjen eller en 1800-tals variant av TV-serien Rederiet, om släktens öden 1830-1930 omvandlades till litterär form. Någon som vill försöka? Imponerande är att vi har så mycket samlad kunskap om den här tiden i våra arkiv. **Släktresan till Karlskrona 17-19/5** beskrivs i detalj och anmälningsblankett finns i slutet av tidningen. **Sista anmälningsdag 18:e mars.** Med anledning därav ges en **kort presentation av staden Karlskrona.** Ett reportage om **branden på Wedeby** från Blekinge läns tidningar återges. Presentationen av **släktrådets nuvarande ledamöter** fortsätter. I **Föreningsnytt** kan Du läsa om **adressregistret och släkttavlorna** för vilka vi behöver Din hjälp, om de skall "överleva". Ett reportage återger sensommarens lyckliga **pic-nic på Drottningholm**, med tipsrunda och **RADIOREPORTAGE av Ingela Hofsten** (Riksettan). I **kalendariet** ges ytterligare datum. Dagmar Riben och Elna Bergström har samlat några tankar med anledning av förra ordföranden **Torsten Ernbergs bortgång 1995.** I slutet av numret finner Du en **blankett** genom vilken Du kan lämna meddelanden till Släktrådet/Redaktionen.

I ett kommande nummer ska vi återkomma till kvinnorna i slakten, inte minst fastrarna och brödernas familjer.

Carlskrona

-en pärla vid Östersjön

Sammanställt av redaktionen

Handelsstaden Karlshamn och örlogsstaden Karlskrona grundades inte bara för att befästa svenskheten i en från Danmark erövrade provins. Karlskrona, vars magnifika centrum med Nordens största torg och tre radierande paradgator efter mönster av Piazza del Popolo i Rom var därtill avsett att utgöra den svenska stormaktens respektingivande ansikte mot Kontinentaleuropa.

Grundad 1680 av Karl XI. Staden/kommunen hade 1995 60.642 invånare, 28:e i storlek i landet och störst i Blekinge. Folkökningen var senaste året 889 personer, kommunalskatten 32:22 kr. Karlshamn hade 31.528 invånare, Ronneby 29.287, Sölvesborg 16.562 och Olofström 16.562 invånare.

Sevärdheter

Staden Karlskrona med centrum på ön Trossö är vackert belägen på 33 öar, fem km ut i den Blekingiska skärgården. Upplev den storslagna arkitekturen. Staden har en serie byggnadsverk som knappast har motstycke i övriga Sverige. Även internationellt är arkitekturen av hög klass. Stadsplanen är inspirerad av Rom och Versailles. Stadsbyggare som Erik Dahlberg och Nicodemus Tessin d.y. har satt sin prägel på staden med de tre mäktiga kyrkorna.

Genom århundradena har det satsats mycket pengar och arbete på att bygga Karlskronas befästningsverk, Kungsholms fort, Drottningsskär m fl, men därifrån har aldrig avlossats ett skott i strid. Stortorget med Trefaldighetskyrkan och Fredrikskyrkan, anses vara norra Europas största. Gubben Rosenbom med amiralitetskyrkan Ulrika Pia i trä, invigd 1685. Amiralitetsklockstapeln från 1699, kopia av fyrtornet Pharos, Alexandria. Blekinge läns museum i Grevagården, en gång generalamiralen Hans Wachtmeisters privatbostad, och med modellkopia av farbror Gustafs hus (N om Hoglands park).

Varvsarbetarnas pittoreska stugor på Björkholmen. Vämöparken med prästgård, gästgivaregård, grenadjärstorp, skvaltkvarn och mini-zoo. Gamla varvet med Sveriges längsta byggnad, repslagarbanan från 1690, Polhemsdockan (kallad världens åttonde underverk) och Hajen, marinens första U-båt. Varvet är omgivet av en långsträckt och hög mur byggd av ryska krigsfångar. Sveriges och hela Nordens förnämligaste marinmuseum finns i Karlskrona. Nyligen har ett hundratal miljoner anslagits av regeringen för att flytta muséet till en ny anläggning på Stumholmen. Denna marinens tidigare proviantö, omvandlas nu till bostäder, museum och rekreationsanläggningar.

Stadens ursprung i krigsframgångarna

Efter freden i Roskilde 1658 bestämdes att flottan skulle flytta sin vinterförläggning från Stockholm till sydligare landsdelar. Orsaken var att flottan ibland inte kunde ta sig ut förrän långt fram på våren eftersom isen låg på havet. På en resa genom Blekinge 1679 förhörde sig kungens rådgivare Johan Gyllenstierna för i denna fråga och blev då anvisad ön Trossön med närliggande öar. Han rekommenderade platsen för Karl XI som överlämnade ärendet till generalamiralen Hans Wachtmeister. Ägaren till Trossön var bonden Wittus Andersson. Han ville emellertid inte sälja sin ö. Wittus fängslades för sjöröveribrott och i ett år fick han sitta på Karlshamns kastell. När han släpptes ut fick han 1000 riksdaler och svor tre förbannelser över staden. Den skulle brinna ner, sjukdomar skulle härja och staden skulle sjunka ner på havets botten. Karlskrona växte snabbt och blev under 1700-talet tredje svenska stad i storleksordning.

Karlskrona näst störst

Hälften av de svårt drabbade Ronnebyborna tvångsförflyttades till Karlskrona, den nya stad som byggdes ett par kilometer från fastlandet på ett antal öar. Det var ett storslaget projekt, som under årtionden sysselsatte Sveriges intellektuella elit och som inte långt efter grundandet 1680 ledde till att Karlskrona blev en av Sveriges största städer. En kort tid var Karlskrona rikets näst största stad, och långt in på 1800-talet den tredje i storleksordning. Numera är de fornstora dagarna förbi, men Karlskrona är en mycket vacker och intressant turiststad.

Källor: Karlskrona-Östersjöns mötesplats resp. Gamla varvet (Karlskrona Kommun, 1995); Recension SvD 8/1 1996 av T.Olofsson

Tomtebloss ödelade farbror Gustafs gamla unika Wedeby herrgård 1953

Historien kan berätta att på den plats där Wedeby herrgård låg, fanns en gång en uråldrig by med just namnet Wedeby. En by som under 1700-talet helt sprängdes sönder genom att de olika bondgårdarna inköptes av ståndspersoner i Karlskrona. Och den gamla bebyggelsen ersattes med, som den äldsta beskrivningen säger, "väl bebyggda trähus av två våningars höjd".

Gröna stugan och af Chapman

Förste ägare till Wedeby var en överdirektör D af Thunberg, som på 1770-talet svarade för de nya dockbyggnaderna på örlogsvarvet inne på Trossö. Efter Thunberg kom egendomen att tillhöra generalamiralen Carl August Ehrensvärd, den berömde filosofen, konstnären och författaren, som bl a förvandlade de närmast huvudbyggnaden liggande åkrarna till en idyllisk och vacker parkanläggning i engelsk trädgårdsstil.

I parken låg bl a det berömda lusthuset "Gröna stugan", uppfört av amiral af Chapman och prytt med grekiska målningar. Här bodde den berömde af Chapman en rad somrar innan han flyttade ut lusthusen till sin egendom Skärva.

Farbror Gustaf köper Wedeby

Efter generalamiral Ehrensvärd köptes Wedeby av släkten Gegerfelt och sedan övergick gården till överdirektören C. Hahn i Karlskrona, av vars änka den år 1853 inköptes av en konsul Gustaf Petersson i Karlskrona. Efter Gustaf Petersson ärvdes gården av sonen G. Ehrenberg, och efter dennes bortgång förvärvades Wedeby herrgård av Karlskrona stad.

Eldsvådan 1953

...Den 19 januari 1953 ödelades Wedeby herrgård efter en våldsam eldsvåda. Den gamla 1700-talsgården förvandlades på ett par timmar till ett förkolnat skal. Samtidigt blev alla Ehrensvärds antika möbler, konstverk, släktklenoder och andra värdefulla ägodelar lågornas rov. Orsaken till branden var ett tomtbloss, som antände en julgran i bottenvåningen, där två av amiralens barnbarn och en lekkamrat till dem höll på att plundra granen.

Fritt från artikel i Blekinge Läns Tidning 18.11.94

ERNBERGS i radio!!! och - på Drottningholm.

En lördag i augusti sommaren 1995 så samlades släktingarna pånytt för park-pic-nic med lek och samvaro, denna gång i Drottningholmsparken, nära Kina-slott. Förra gången var 1994 i Haga parken. Ett 40-tal släktingar hade slutit upp. Släktingen Ingela Hofsten var där från Sveriges Radio och gjorde en inspelning om "släktföreningar" för Riks-Ettan, som sedan sändes i november. I programmet fick bl a Elna, Dagmar, Anna Riben (10), Karin Ernberg (11), ordföranden, Gerd Ehrenberg, och Jarl Ehrenberg med sambo Ninna komma till tals. Ingela gjorde ett mycket fint programinslag som väl speglade olika åsikter om varför och vad vi har för glädje vi har av en släktförening. Elna, Dagmar och Anna Riben visar sig ha utmärkta radioröster. Programmet kommer att förvaras bandat i Släktarkivet. Kopior kan förhandsbeställas. Hur många släktföreningar tror Ni har uppträtt i radio?

Vid pic-nicen spelades luffarschack, åts medhavd pic-nic, tittades in i Kina-slottet, och genomfördes en trevlig tipprunda. Ett stort tack till programkommittén med Jan Ernberg, Gunilla Tideholm och Michael Bergström, samt Jans hela familj som medverkade som trevliga och effektiva funktionärer.

Här publiceras frågorna för dem som vill vidga sin allmänbildning:

1.Kina slott ritades av 1. Rehn, x.Tessin, 2.Adelcrantz; **2.**Karttecknet betyder 1.Liten höjd, x. Grop, 2. Trasig bro; **3.** Det lutande tornet i Pisa lutar ca 1. 2 meter, x. 10 meter, 2. 5 meter; **4.** Chrysantemum vulgare heter på svenska, 1.Renfana, x.Prästkrage, 2. Baldersbrå; **5.** Under vilken regent uppfördes Drottningholms teater? 1.Lovisa Ulrika, x. Hedvig Eleonora, 2. Gustav III; **6.** Vem är Plutos husse? 1.Kalle Anka, x. Musse Pigg, 2. Långben; **7.** Hur många rum har Drottningholms slott? 1. 150, x.90, 2. 220; **8.** Victor Peterson hade sommarhus på? 1. Wedeby, x.Råbacken, 2. Hästö; **9.** Fränden Petter Gummeson (1752-1797) (far till Johan Peterson) bodde på 1.Lilla Vida gård, x. Ugnanäs Storegård, 2. Ernhyltan **10.** Vad är en seraf? 1. En ängel, x. En nunna, 2. En sjuksköterska; **11.**Hur många kg hushållsavfall producerar varje svensk på ett år? 1. 115 kg, x. 315 kg, 2. 515 kg; **12.** Hur många barn hade Johan Peterson och Gustafva Ehrenberg? 1. 10, x 11, 2. 12; **13.** Vilken av de nedanstående är född på Drottningholm? 1.Oscar II; x. Carl Philip, 2. Gustav V.

Ingen hade 13 rätt utan segrade gjorde Annika Ernberg (7 år) med 9 rätt. Åtta rätt hade Annika Alm-Ekman, Karin Ernberg, Clara Wallin, Rune Tideholm, Anna Riben och Malin Ernberg.

Rätta svaren visas på sid. 5, liksom de senaste resultaten i den pågående luffarschacksturneringen.

Ett tack till Torsten

Släktföreningens förre ordförande Torsten Ernberg avled i augusti 1995, 87 år gammal. Han hade just firat sin 87:e födelsedag i vackra hemmet på Fostorp med flera nära vänner på plats. Han var Föreningens ordförande under inte mindre än 38 år (1955-1993). Elna Bergström och Dagmar Riben vill med följande återgivna samtal hedra Torsten och minnas hans insats för föreningen.

Elna Bergström och Dagmar Riben sitter en eftermiddag i Elnas soffhörna. Brasan sprakar i öppna spisen, samtalet spinner mellan då och nu och naturligtvis kommer vi in på det som ligger oss nära.

Elna: En sådan underbar ordförande vår släktförening vi hade i Torsten. Han var så kunnig, så intresserad och mån om oss alla.

Dagmar: Ja, han hade ett verkligt djupt intresse för släktens historia, våra rötter och den landskapsända vi stammar från. Redan som ung började hans studier om alla de människor som vi kan kalla våra förfäder. Med samma noggrannhet som sin pappa Jarl plöjde han genom gamla skrifter, brev och anteckningar för att få en bild av de "gamle" och deras förhållanden och relationer. Helt typiskt för Torsten upprättade han ett kortsystem och den första släkttavlan bar hans signatur.

Elna: Han måste ha tagit reda på en hel del på ort och ställe?

Dagmar: Jo, i och med att han blev bilägare reste han ned till Småland och Karlskrona, tog kontakt med folk och myndigheter, breddade sina kunskaper, hittade hus och gårdar som brukats av förfäderna och fann att äldre generationer gjort stora insatser i staden Karlskronas utveckling, liksom i landskapet i övrigt.

Elna: Allt detta måste med rätta ha fascinerat Torsten. Alla upptäckter om hur vi hörde samman, vilka gemensamma drag till det yttre och inre vi till äventyrs bar på och hur de "gamle" hjälpte och stöttade varandra. En spännande resa i tiden.

Dagmar: Visst! Torsten ville inte bara dokumentera för sig själv och sina närmaste om vad han skaffat sig insikt om. Han berättade och han älskade att på olika släktsammankomster hålla föredrag, ofta med bilder. Han tog dessutom kontakt med anförvanter boende nära och fjärran för att ytterligare få upplysningar.

Elna: Tänk, så roliga resor han tog initiativet till. Jag minns när han med ett gyllene höstlov i hatten förde sina skaror runt till platser som berörde släkten.

Dagmar: Du må tro de här resorna var synnerligen väl förberedda. Logi och matställen var besiktigade och programmet väl planerat. Vi, deltagare lärde känna varann lite´ mer och roligt var det på alla sätt och vis.

Elna: Han fick oss att känna samhörigheten och vårt ursprung på ett nytt sätt, som gav oss ofantlig glädje då och som vi bär på alltsedan dess. Vi kan inte vara nog tacksamma att vi haft en sådan ordförande. Kunnigt och finkänsligt lärde han oss vad vi har att samlas omkring av minnen och gemenskap i nuet. Våra föräldrar hade ju berättat och talat mycket om allt detta. Under Torstens inspirerande ledning lärde vi känna verkligheten bakom vår barndoms och ungdom släktberättelser, som vi älskade.

Dagmar: Ingemar har verkligen fått en fin uppgift att fortsätta Torstens verk. Genom "Släktkuriren" håller han oss underrättade om vad som händer i vår släktförening, vad som händer oss alla, vi är mycket tacksamma att han tagit över den uppgiften med omtänksamhet och inlevelse.

Båda vill vi säga ett stort och innerligt tack till Torsten. Förståelse och sinne för rötternas och sammanhållningens betydelse kunde du inte nog betona. Du vördade dem som funnits före oss, du tog hand om oss efterkommande. Ditt ordförandeskap kommer ingen att glömma. TACK.

Din kusin Elna och din syster Dagmar.

Luffarschacksturnering i Parkerna 20/8 1994 och 19/8 1995

Kvalificerade till semifinal (färdigspelas den 31/8 1996)

Bernhard Bergström

Malin Ernberg

Anne Tideholm

Erika F

Rätt svar på frågorna från Tipsrundan på Drottningholm: 1:2, 2:x, 3:2, 4:1, 5:1, 6:x, 7:2, 8:2, 9:1, 10:1, 11:x, 12:x, 13:2

Kalendarium för släktföreningen

1996.

19/3. Släktrådsmöte hos Gerd o Anders Ehrenberg i Vällingby.

16-19/5 (**Kristi himmelfärdshelgen**). Gemensam resa till Karlskrona. **Definitiv bokning till Ingemar Ernberg, Smultrongränd 18, 18245 Enebyberg, på blankett sista sidan senast 18/3.**

31/8. Nästa ordinarie släktmöte. Ev utflykt med båt i Mälaren, sammanträde med ansluten middag. Lämna ev synpunkter till programkommitténs sammankallande Jan Ernberg.

Karlskrona-Bröderna Peterson

Robert, Gustaf, Carl, Knut, Victor, Ludvig och Isac 1816 - 1907

Släktkuriren kommer på de följande sidorna att ge en kortfattad bild av de sju Peterson-Ehrenberg-Ernberg bröderna Robert, Gustaf, Ludvig, Carl, Knut, Victor och Isac, samt Roberts son Axel och deras verksamhet med anknytning till Karlskrona stad under andra halvan av 1800-talet och början av 1900-talet. I tidigare nummer (nr 3) har vi refererat Barndomsminnen från Karlskrona av Victors son Victor Ernberg, samt av Anna-Lisa Åkerman (nr 6). Som källor har **Släktkuriren** använt Svenskt Biografiskt Lexikon (1952), Karlskrona stads historia (av Janrik Bromé, 1930), samt Jarl Ernbergs utförliga memoar-häften "Släktminnen" (1943), i vilka han ger sin bild av pappan Ludvig och farbröderna, som han träffade alla utom Carl, vilken dog ung. Alla omdömen om brödernas karaktär mm är naturligtvis helt subjektiva, och **Släktkuriren** tar ej ansvar för citerade artiklar. Emellertid är Redaktionen tacksam att få ta del av allt material som kan komplettera bilden av bröderna och livet i Karlskrona. Vi räknar med att återkomma i följande nummer med mer kunskap kring Karlskrona-tiden-släktens guldålder(?).

Ur "Karlskrona stads historia, del III"

av Janrik Bromé, 1930

(Brödernas anges vanligen i **fetstil** i texten. Redigering och urval av *Släktkurirens* redaktion)

Bildandet av stadsfullmäktige

I enlighet med den nya kommunalförordningen förrättades det första stadsfullmäktigevalet i Karlskrona den 30 december 1862, varvid följande 36 personer utsågos till stadsfullmäktige, nämligen:..... kommendörkapten R.L. Natt och Dag,....konsul C.V.Palander, **v.konsul G.Petersson, handlanden R.Petersson,....** handlanden V.L.Thörn, handlanden T.D.Westerdahl och kaptenslöjtnant C.G. Witt. Som synes är det militära inslaget i denna första fullmäktigeuppsättning påfallande starkt.

Flera av dessa fullmäktige kom att spela betydande roller i stadens kommunala liv en följd av år. Ännu 1890, 28 år efter stadsfullmäktigeinstitutionens införande, tillhörde fyra av dem alltså fullmäktigekåren, nämligen Berghman, Nordbeck, G. Petersson och Thörn.

....

Den kommunala regimförändringen vid årsskiftet 1862-63 hade icke föranlett någon större oro i staden. Tyst och omärkligt hade borgerskapets äldste upphört att fungera som kommunal organ samtidigt som stadsfullmäktige tog ledningen. Vissa tvister och misshälligheter mellan borgerskapet som särskild klass å ena och stadens övriga invånare å andra sidan kunde dock längre fram på året inte undvikas.

...

Mot detta uttalande reserverade sig **konsul Petersson** jämte 10 andra fullmäktige ledamöter, vilka ansågo, att stadsfullmäktige för sin del borde ha medgivit full likställighet mellan stadens samtliga invånare i alla kommunala rättigheter och skyldigheter med förbindelse för borgerskapet att betala den skuld, som vilade på borgerskapet som särskild klass.

....

Någon av stadsfullmäktige utarbetad och fastställd arbetsordning fanns icke under det första verksamhetsåret. Den 4 januari 1864 föreslog **konsul Petersson** tillsättandet av en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till en dylik, och han motiverade framställningen med att "erfarenheterna under det första året av stadsfullmäktiges verksamhet lärt, att en bättre ordning till ledning för stadsfullmäktiges arbeten" vore nödvändig. Han yrkade även att vars och ens yttrande skulle i sammandrag införas i protokollet. Förslaget om utarbetande av en arbetsordning bifölls, och en kommitté, bestående av fullmäktiges ordförande, överstelöjtnant von Heidenstam, samt kapten Witt och konsul Petersson tillsattes för ändamålet.

...

Först 10 år därefter togs frågan upp på nytt, denna gång av den energiske **konsul Petersson**, som i motion den 8 januari föreslog, att stadsfullmäktige måtte årligen tillsätta ett beredningsutskott, bestående av så många ledamöter, som kunde anses lämpligt, till vilket utskott ärenden i allmänhet, ..., skulle remitteras för utredning och förberedande behandling.(Bifölls).

....

Konsul Axel Ernberg var stadsfullmäktiges ordförande 1906-15.

GASVERKET

Under 1850-talet hade på flera håll inom landet anlagts gasverk, och intresset för den nya belysningsmetoden väcktes snart även inom vår egen stad. I mitten av 1860-talet förekom vid flera olika tillfällen inom stadsfullmäktige, där särskilt **konsul Gustaf Petersson** arbetade för att få till stånd gasbelysning i staden. Han samarbetade med de danska finansmännen C.F.Tietgren, O.B.Suhr, G.Horwitz m fl., och den 14 oktober 1866 avslutades kontraktet mellan stadsfullmäktige å ena sidan och det nybildade Karlskrona gasverksaktiebolag med hrr Petersson och Horwitz som direktörer å andra sidan, varigenom gasverksbolaget åtog sig att inom staden ombesörja såväl den allmänna gatubelysningen som ock den inre lyshållningen med gas i allmänna och enskilda hus och lokaler, som kunde åstundas. Kontraktet skulle gälla under en tid av 15 år fr.o. m. 1867.

Staden upplät kostnadsfritt ödetomten vid nr 40 Hantverkaregatan för fabriksanläggningen, vilken bolaget åtog sig jämte rörledningar och gatulyktor, vars antal vid starten utgjorde 360 st, av vilket antal marinen bekostade lyshållningen för 69 lyktor.

Gaspriset bestämdes till 20 rdr rmt pr 1,000 timmars bränntid för lyktorna, därvid brännarna beräknades förtära 5 kubikfot gas per timme och till 7 rdr rmt pr tusen kubikfot gas som passerade mätare.

Gasverksanläggningen utgjordes av 8 st.retortsugnar, reningsverk och stationsmätare i samma byggnad (jfr fig.78) samt en gasbehållare.

Söndagen den 15 september 1867 tändes för första gången gasbelysningen i Karlskrona. "Ett hav av ljus utbredde sig över staden, utlockande unga och gamla att armbåga sig fram på huvudgatorna. Skarpskyttarna i gevär med flygande fana, rumlande trummor och ljudande horn defilerade mellan husraderna, omgivna av en skara folk, den ingen räkna kunde". På rådhuset lyste stadens vapen i gaslågor, och gästgivaregården, Rådhusgatan 11, var festligt dekorerad med transparang och våningen upplyst med gas. Gasbolagets ledande män (inkl. farbror Gustaf.*red.anm.*) voro här värdar för landshövding, magistrat och bolagets representanter.

Hamnen

Bland särskilda anslag, som kommit hamnen till godo, böra framhållas ett av K.M:t beviljat muddringsanslag enligt en plan av den 20 november 1854, för vars fullgörande handlandena J.L:Thörn, **Gustaf Petersson** och T.D.Westerdahl gingo i borgen.

...

ALLMÄNNA PANTLÅNEINRÄTTNINGEN

...Den första direktionen utgjordes av landskamrer O:Hammar, handlanden Rud. Wilkens, magistratssekreterare **L.Petersson** (*farbror Ludvig. red.*) och flaggskepparen S.Höök, vilka voro ordinarie direktörer, samt....

Utbildningsväsen

Slutligen (ca 1873) tillsatte stadsfullmäktige på grund av en av **konsul G Petersson** väckt motion en kommitté för att utreda behovet och avgiva förslag till uppförande av ett nytt läroverkshus.

.....

I februari 1894 väckte konsul **G.Petersson** på enskilt sammanträde inom Karlskrona stadsfullmäktige motion om tillsättande av en kommitté med uppdrag att uppgöra förslag till ordnande av den högre flickundervisningen inom samhället. Förslaget bifölls.

.....

Högre läroverket för flickor har kunnat glädja sig åt en rik utveckling. Skolan äger tre donationer: Karlskrona-Växjö järnvägs stipendiefond-donator konsul **G.Peterson**-å 123,630 kr. (uppgift från den 1 juli 1929), vilken förvaltas av rektor vid högre allmänna läroverket.....

....

Vid 1862 års början hade folkskolan tre avdelningar.....Lästiden var 10 månader. Till ledamöter i det första skolrådet valdes konsul **G.Peterson**, rådman H.Nerman,....., handlandena A. Westerberg, **Robert Petersson** och C.A.Thörn,....

Skoltomten vid Östra Prinsgatan var på den tiden mindre än i våra dagar.....Allvar och lek möttes på gården. Mycket länge stod där en likvagnsbod vid vilken svartklädda kuskar ofta sysslade, men också en gymnastikställning, skänkt av skolrådets v.ordförande, konsul **G.Petersson**, till pojknarnas stora förnöjelse.

Gustaf Ernberg & Co, samt rederiet

Gustaf Petersson, född 1815, grundade egen firma 1839, vilken efter få år ombildades till Ernberg & C:o. Från 1851 var Petersson nederländsk konsul till sin 1904 timade död. Under större delen av 1800-talets senare hälft kan han betraktas som stadens starke man.

Störste redaren i Karlskrona under 60-och 70-talen var firman Gustaf Ernberg & Comp., grundlagd 1839, den näst äldsta alltjämt bestående firman i Blekinge (1930). Ernbergska affärsföretaget har som varje grosshandel från 1800-talet börjat som sannskyldig diversehandel. Efter en "Pris-Courant" att döma, förmodligen från 40-talet, kunde här köpas allt, från hagel, lagerbärsblader och "skurna walfiskben" till "coriander, caviar och champagne-win". Den fortsatta utvecklingen innebär en naturlig och typisk specialisering, vilken sakta men säkert genomförs under en tidrymd av 50 år. På 60-talet driver firman redan storhandel, likväl utan att förakta de småposterna. Den nödvändiga förutsättningen tycks rederirörelsen ha varit, då främmande fartyg voro sällsynta i Karlskrona, inte underligt förresten, när man betänker de lokala förhållandena och de extra risker, som varje deltagare i dessa farvatten hade att övervinna. Vid tiden i fråga var endast Utklippans fyr tänd, och strandningarna på Blekingekusten voro nog så talrika, för tiden 1861-65 icke mindre än 15 fartyg, av vilka 9 blev vrak.

G.Ernberg & C:o ägde 1845 4 fartyg om sammanlagt 20 läster, därav briggarna "John" (81 läster) och "Evigheten"(76 läster). Denna handelsfirma utökade ytterligare sitt tonnage på 1850-talet och ägde t.ex. 1854 inte mindre än 6 fartyg om 416 läster, därav skeppet "Eolus" (180 läster) och briggen "Svensk flagg" (103 läster).

Rederiets skeppslista för 1865 är efter Karlskronaförhållanden stolt nog: skeppet Eolous, briggen Monitor, för vilken firman var huvudredare, skonerten Bonde, skonerten Starkodder,

jakten Josephine, jakten Cucu och slupen Anna. Fem år senare har flottan minskats, men några år därefter är den åter fulltalig med de nya skeppen Fosterlandet och Viktor Emanuel samt skonertarna Germanus och Ultimus. Skeppen voro djuphavsseglare och gjorde längre resor eller stannade rent av borta som time-charters för att efter ett eller annat år komma inseglande. Då var det fest i hamnen, flaggorna gingo i topp, pojarna samlades till packhusen, och över sjögången togs den dyrbara lasten i land. Packhusbokhållaren och packhuskarlarna hade fullt upp att göra, och räckte inte arbetskraften till, fanns hjälp att få hos Kongl. Marinregementet.

....

Av övriga firmor med äldre traditioner kunna framhållas: Balck, Billing, Ekecrantz, **Rob. Ernberg**, Gråberg,....

Farbror Gustaf och Järnvgen Växjö-Karlskrona

I augusti 1863 väckte konsul **G.Petersson** motion i stadsfullmäktige om att staden,....skulle söka åvägabringa överenskommelse om en gemensam undersökning och plans uppgörande för en järnväg från Växjö till Visselfjärda samt därifrån dels till Karlskrona och dels till Kalmar. Konsul Petersson blev utsedd till stadens ombud, och vid möte den 7 oktober 1863 beslöts enhälligt, att den ifrågavarande järnvägsundersökningen skulle utföras samt planer och kostnadsförslag upprättas.

.....

Konsul P. framhöll i sin utförliga skrivelse till stadsfullmäktige bl.a. "den betydliga import, som fordom gick över Karlskrona till Kronobergs och Jönköpings län, avtog i väsentlig mån vid Göta kanals tillkomst, så att denna stads köpmäns förbindelse med städerna Jönköping och Eksjö samt de vidsträckta landsorterna omkring dem till största delen upphört redan innan järnvägarna tillkommo. Vi hade dock affärsförbindelse kvar med Växjö och orten däromkring, men sedan södra stambanan blev anlagd och Växjö skaffa sig förbindelse med den, så är även denna avsättningsort oss frångången, så det är alldeles omöjligt att på vanlig fornmännaväg tävla med dem, som kunna lämna varor på järnväg."

.....

Järnvägsbolagets första allmänna bolagsstämma hölls i Karlskrona 25 oktober 1871. Härvid valdes till styrelseledamöter landshövding H. Wachtmeister,...., **vice konsul G.Petersson** och brukspatron C.Magnusson i Lessebo. Styrelsen beslöt att själv bygga järnvägen och antog till överingenjör och arbetschef kapten J.M. Ekströmer.

...

...,och den 3 mars 1874 kunde det första tåget passera hala banan från Växjö till Karlskrona. Den 5 augusti samma år skedde den högtidliga invigningen. Kl 12.30 midd. avgick invigningståget från Växjö, medförande konung Oscar och drottning Sophia. Efter hela linjen hälsade högtidsklädd allmoge de höga resandena, och kl. 5.25 e.m. förkunnade kungl. salut från de på redden liggande kronofartygen, Kungshalls batteri och Kungsholms fästning, att det kungliga festtåget inlupit på stadens område. Då konungen förklarade järnvägen invigd för allmän trafik, uttalade han sin och nationens glädje över att den viktiga örlogsstationen och staden blivit förenade med det övriga järnvägsnätet. Senare på dagen hölls festbankett på rådhuset.

....

Ordförande i järnvägsbolagets styrelse ha varit.....,**konsul G.Petersson 1900-1904**,..... och v konsul **Ax. Ernberg 1923-1930**. Som verkställande direktör ha fungerat....., och **konsul Ernberg 1899-1930**.

.....

Såsom sysslomän vid lasarettet ha vid lasarettet tjänstgjort:....., 1868-1900 G.Petersson,.....(samme Gustaf?. Red anm.)

Musikaliska sällskapet och Ludvig

Mot slutet av 1860-talet kom en ny avmattningsperiod i det musikaliska sällskapets tillvaro.....Vid ett på dennes initiativ föranställt sammanträde den 12 november 1870, varvid översten C.W.von Heidenstam fungerade såsom ordförande och **rådmannen Ludvig Peterson** såsom sekreterare, beslöts att återuppliva sällskapets verksamhet.....Bland sångarna märktes ej mindre än tre rådmän (Joh.Kindgren, Ludv. Peterson och Hj. Christerson),.....

Robert i teaterstyrelsen

Samtidigt med godkännandet av köpet beslöto stadsfullmäktige att tillsätta en teaterstyrelse.....Till ledamöter av teaterstyrelsen utsågos **handlanden Robert Petersson....Handlanden Petersson** kvarstod till sitt den 15 september 1887 timade frånfälle,....Alla de fyra nämnda personerna voro kända för sitt varma intresse för den sceniska konsten.

Robert-framgångsrik handelsman och fabrikör

av Jarl Ernberg, 1943

Den älsste i denna syskonkrets var Fars älsste broder Johan **Robert**, född i Västervik den 6 juni 1813. Med hänsyn till den stora barnaskara, som kom till världen i det gamla farfarshemmet, fick han tidigt, redan i 12-13 årsåldern, lämna detta för att söka sin utkomst på annat håll. Han blev då anställd som butiks- och kontorsbiträde hos en köpman Vougt i Karlskrona. Det har sagts mig att han då fick slita ganska ont. Han måste vara uppe redan kl 4 a 5 på morgnarna för att sopa och städa i butiken och på kontoret. På sådant sätt uppfostrades handelsbiträdena på den tiden. Man var inte så klemig som i våra dagar. Med värmen i butikerna vintertid var det nog på den tiden rätt så illa beställt. Emellertid arbetade farbror Robert sig så småningom framåt och grundade egen affärsrörelse, järnhandel under firma "Robert Ernberg" , i Karlskrona. Rörelsen gick bra, och småningom förvärvade han sig en förhållandevis mycket god ekonomisk ställning. Han gifte sig 1846 med Emma Olsen, dotter till en kommandörkapten Olsen vid flottan, och fick med henne fem barn, tre söner och två döttrar, om vilka mera nedan.

Jag tror mig ha gjort den iakttagelsen, att inom den ifrågavarande syskonskaran-alltså i fars syskonkrets-likasom förefunnos två skilda grupper, den ena lugn och behärskad, den andra mer livlig och temperamentsfull, vilka motsatta egenskaper emellertid ingalunda störde det goda förhållandet mellan syskonen, varom jag förut talat. Farbror Robert, farbror Knut och den yngste farbror Isac, tillhörde avgjort den förra gruppen, de övriga bröderna övervägande den senare. Min egen fader ävensom, i viss mån, farbror Gustaf intogo dock på sitt sätt en mellanställning. På samma gång som de båda ägde mycket livliga lynnen, förenade med viss häftighet, utmärkte de sig å andra sidan, i varje fall på äldre dagar, för mycken självbehärskning, när så krävdes.En motsvarande åtskillnad i lynnesdragen fanns nog också hos systrarna, faster Lotten, som var av den mera temperamentsfulla sorten, och faster Augusta, som tillhörde de mera "stilla i landet".

Farbror Robert hörde,som sagt, till den senare kategorien. Han var en stillfärdig man med ett lugnt och, såvitt jag minnes honom, mildt men ändock ganska bestämt lynne. Han var inom sitt samhälle en för sin duglighet och omutliga redbarhet högt uppskattad man. I många år tillhörde han "borgerskapets älsste" och var alltsedan stadsfullmäktige institutionens tillkomst år 1863

under en lång följd av år medlem av fullmäktige. Han ägde för övrigt-det må nämnas-ett fint och vackert utseende-så långt jag minns honom med silvervitt hår och dito helskägg.

.....

Farbror Robert var ägare till en större fastighet i Karlskrona, högt belägen i hörnet av Ronneby- och Kungsgatorna. Från det stora hörnrummet, som var apterat till vardagsrum och ,åtminstone vid festligare tillfällen, även kunde användas till matsal, hade man en vidsträckt utsikt icke blott över en del av staden utan även över ett parti av den närliggande landsbygden. I samma fastighet, å nedre botten, bedrevs den omtalade järnhandelsaffären.

Farbror Robert stod den honom närmast i ålder varande brodern Gustaf mycket nära. Ofta tillbragte han sina aftnar hos honom. De båda utövade ock gemensamt fabriksrörelse, nämligen järngjuteri, beläget i Lyckeby, c 3/4 mil utanför staden. De å gjuteriet tillverkade produkterna försålde, åtminstone delvis, i en vid stortorget i Karlskrona belägen utställningslokal.- Som pojke iakttog jag mer än en gång med spännt intresse det i gjuteriet bedrivna arbetet, därvid de glödande järnmassorna hällde i därför avsedda formar för att efter hand kallna till de olika slags föremål, som inom fabriken tillverkades.

Helt nära gjuteriet disponerade Farbror Robert en rymlig och trevlig sommarbostad, med ena gaveln vettande direkt mot Lyckeby å, jämte park eller snarare trädgård. Vid stranden låg alltid flera honom tillhöriga segel-och fiskebåtar.....Farbror Robert var nämligen en mycket intresserad, att icke säga passionerad fiskare, framförallt med metspö-något som nog väl överensstämde med hans lugna blida lynne. Och sönerna voro, sedan de vuxit upp, tämligen regelbundet ute på seglatser om förmiddagarna tillsammans med andra vänner, särskilt bröderna Liljewall.Målet för färderna var därvid oftast en i Karlskrona skärgård belägen större holme, kallad "Länsmannen", där man badade i havet, även om, såsom det stundom hände, sjön där gick ganska hög.

Farbror Robert var nog inte särskilt stark till hälsan men dock av segt virke. När han, närmare 70-års åldern skulle jag tro, stående på en mur fungerande som ledare för en brandslang vid en eldsvåda å den s k Tyska bryggaregården utanför staden - någon brandkår existerade då ännu ej i staden utan alla dess borgare ålåg,liksom i andra Sveriges städer, att vid dylika tillfällen lämna personlig handräckning - råkade han falla från muren och skada sig i huvudet, dock ej värre än att han fullt tillfrisknade. Emellertid var nog hans hälsa efter denna händelse mera ömtålig än förut. Han avled i september 1887 vid 74 års ålder. Hans änka, som var född den 31 augusti 1817, uppnådde en mycket hög ålder. Hon dog 1907, vid 90 års ålder. "Gud vill inte ha mig", sade hon på sitt humoristiska sätt en eller annan gång under sina sista år.

Av Jarl Ernberg:Släktminnen 1943

Gustaf Peterson-stadens "starke man"

Utdrag ur Svenskt Biografiskt Lexikon

14:e bandet, 1952, Bonniers förlag, redaktör Bengt Hildebrand. Oberoende av varandra så har Erik Hamberg och Torsten Ernberg uppmärksammat redaktionen på avsnitten i Sv Biografiskt Lexikon som behandlar släkten Per Henrik Gustaf Peterson, f. 23 mars 1815 i Västervik, död 26 mars 1904 i Karlskrona. Föräldrar:körnsnären Johan Peterson i Karlskrona och Gustafva Ehrenberg, Bodgosse i handlanden Gustaf Westdahls järnhandel i Karlskrona 1827; burskap som handlande där 27 febr 1839; grundade s.å. egen firma, som 1853 ombildades till handelsfirman Gustaf Ernberg & Comp. och drev med firman även egen rederirörelse, intog sin brorson Axel E. som kompanjon 1883; nederländsk vice konsul i Karlskrona 1851, konsul 1901-04; led av stadsfullmäktige dec

1862-dec 1898; en av stiftarna av Filialbanken i Karlskrona och dess verkställande direktör 1863-1872; verkställande direktör för Karlskrona gasverks a.-b. från 1867; ordf hos Handelsföreningens fullmäktige från 1865 (flertal år); vice ordf i styrelsen för Karlskrona-Wexjö jernvägs a.-b. 25 okt 1871, dess ordf 1900-1904; ordf i direktionen för Karlskrona sjömanshus, i Borgerskapets pensionskassa samt i Handels- och sjöfartsnämnden; led av styrelsen förslöjdskolan; bildade 1874 i Karlskrona klubben Sällskapet, dess ordf 1875-1881 och hedersledamot 1891; ledamot av riksdagens första kammare 1875-84; led av Blekinge läns hushållningssällskap; RVO 1871; innehade även utländsk orden. Ägde Vedeby i Augerums sn (Blek.)

G. 1) 15 sept 1839 i Karlskrona m Sophie Henriette Westdahl, f 21 juli 1811 där, död 5 nov 1864 där, dotter av handlanden i Karlskrona, rådman Gustaf C. Westdahl och Henriette Ulrica Lindberg; 2) 12 juni 1866 i Stockholm (Jak.) m Anna Helena Cecilia Berlin, f 25 okt 1839 (Kungsh.), död 27 maj 1917 under sjukbesök i Stockholm, dotter av generaldirektören för Medicinalstyrelsen, medicine och filosofie jubeldoktorn Nils Johan Berlin (se SBL, 3,; s 759 ff.) och Fredrika Dorothea Hambraeus.

I den ... nämnda brödrakretsen i Karlskrona var Gustaf Peterson den främste. Med rätta betecknas han i Bromés stora historik över Karlskrona såsom "stadens starke man" under större delen av 1800-talets senare hälft. Såsom tolvåring blev Gustaf Peterson bodgosse i handlanden och rådmannen Westdahls järnhandel i Karlskrona. Ynglingen skötte sig så väl, att han omkring ett årtionde senare (1839) vid 24 års ålder blev svärson i Westdahls hus. S.å. kunde E. grunda en egen firma, som 1853 ombildades till den i Karlskronahistorien så bekanta grosshandelsfirman Gustaf Ernberg & Comp. (C:o), som var kvar i familjen ända till 1931.

Till en början bedrev Gustaf Petersons firma diversehandel och på 1840-talet handlade han med allt möjligt, från lagerbärsblad och hagel till kaviar och champagne. På 1860-talet drev firman redan storhandel och specialiserade sig sedan. Dess förutsättning var egen rederirörelse. År 1845 ägde firman 4 fartyg om tillsammans 200 läster, 1854 icke mindre än 8 fartyg om 416 läster - en givande men då riskabel rörelse, pga de i de blekingska farvattnen och skären vanliga strandningarna. År 1865 hade firman en stolt flotta: skeppet Eolus, briggen Monitor, skonerterna Bonde och Starkodder, jakterna Josephine och Cucu samt slupen Anna. År 1870 var flottan minskad men tog upp sig genom tillkomsten av de nya skeppen Fosterlandet, Viktor Emanuel och Thor samt skonerterna Germanus och Ultimus. Skeppen vore djuphavsseglare och gjorde längre resor, ibland på ett eller annat år. Vid deras återkomst "var det fest i hamnen, flaggorna gick i topp,pojarna samlades till packhusen" och över landgången "togs den dyrbara lasten i land" (Bromé, 3, s 345f.). År 1883 upptog Gustaf Peterson som kompanjon och delägare i firman sin bror Roberts son Axel E., varefter firmans verksamhet omlades och bl.a. rederirörelsen upphörde.

Även som kommunalman var konsul Peterson en av de mäktigaste och verksamaste i den tidens Karlskrona. I stadsfullmäktige satt han i icke mindre än 36 år (från begynnelsen dec 1862 till årsskiftet 1898-99) och deltog i utformandet av fullmäktiges arbetsordning samt vid tillkomsten av beredningsutskottet. Tillika var han initiativtagare beträffande t.ex. stadens gasbelysning (1866), uppförande av hus för fattigvården (1866-68), uppmuddring av hamnen, uppförande av nytt läroverkshus (invigt 1875), och tillkomsten av Karlskrona högre allmänna läroverk för flickor (invigt 1897). Icke minst inlade konsul G.P. genom mångårigt arbete stora förtjänster på kommunikationernas område, i fråga om tillkomsten av järnvägen Karlskrona-Växjö, som slutligen kunde invigas den 5 augusti 1874. Han bör även ihågkommas som stiftare 14 jan s.å. av klubben Sällskapet (skildrad av S.-Ö. Swahn), vars förste ordförande han var. Den bildades för borgerskapet m.fl. även handelsbiträden. Medlemmarna kunde här råkas samt på aftnarna läsa tidningar och idka bildande umgänge.

Såsom människa var Gustaf Peterson en kraftkarl i ordets alla bemärkelser - en imponerande, energisk, initiativrik och målmedveten personlighet, outtröttlig arbetare samt noggrann i allt, icke utan despotiska drag. Till det yttre var han av medellängd, ljus och blåögd med fint ansikte, till sitt väsen ganska sträng och sluten. Om firmans vidare öden se Axel Ernberg ochKonsul Gustaf Petersons första äktenskap var barnlöst. Hans barn i andra äktenskapet antogo släktnamnet Ehrenberg.

Tryckta arbeten: Om odling av socker-hvitbetor, Carlskrona 1868; Till herrar komiterade i läroverksbyggnadsfrågan i Carlskrona, Karlskrona, 1877.

Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943) om

Farbror Gustaf - hans fullständiga namn voro Per Henrik Gustaf - var, som jag förut nämnt, den näst äldste bland Fars syskon. Han föddes den 23 mars 1815, även han under föräldrarnas vistelse i Västervik. Det har berättats mig, att han kom något för tidigt till världen och han till följd därav då var så liten, att han kunde placeras i mammas sykkorg, som dock antagligen var nog så rymlig. Trots detta blev han med tiden en betydande man av hög intelligens och utomordentlig viljekraft. Han var i dessa hänseenden otvivelaktigt den främste av bröderna. I mångt och mycket tog han bland dem - liksom i mycket annat - ledningen. Med skäl kallas han också i det vid Karlskrona stads 250-årsjubileum utgivna stora arbetet angående stadens historia för stadens "starke man".

Liksom den äldre brodern Robert fick han tidigt avbryta sin skolgång för att sättas i praktiskt arbete, han erhöll om ej omedelbart, så snart nog, anställning hos en handlande Westdahl i Karlskrona, jag skulle tro innehavare av en av de större handelshusen i staden. Han vann tydligen snabbt sin principals förtroende och blev redan vid 23 års ålder gift med hans dotter Sophie. Delvis på grund därav vann hann säkerligen jämförelsevis tidigt en tämligen god ekonomisk ställning, varigenom det blev honom möjligt att, ..., hjälpa och stödja såväl sina föräldrar som syskonen något, som helt visst skänkte honom stor tillfredsställelse och glädje. Efter svärfaderns frånfälle övertog han dennes rörelse under firma "Gustaf Ernberg & C:o", vilken småningom vann stort anseende, även långt utanför stadens rämärken. I firman vunno tre av hans bröder, Carl, Victor och Isac, efter hand ställning och utkomst. Firmans huvudrörelse torde redan tidigt hava inriktats framförallt på trävaror. Dock ingick däri säkerligen även mycket annat, däribland, i allt fall i senare tid, även kol, spannmåls- och fröhandel ävensom, i viss omfattning skeppsbyggeri och sågverksrörelse m.m.

Farbror Gustafs verksamhet inskränkte sig emellertid ingalunda till handelsyrket, han var även en driftig och framgångsrik jordbrukare. Redan i ganska unga år arrenderade han en gård, Gullberna, belägen ca 1/2 mil utanför Karlskrona. Senare inköpte han en större egendom, Wedeby-liggande 1/4 mil längre bort från staden. Denna egendom-vilken tidigare tillhört den bekante amiralen och skriftställaren m.m. Augustin Ehrensverd-upparbetade Farbror Gustaf till en verkligen mönstergård. Farbror Gustaf uppgives ha varit den förste, som i dessa bygder - och jag skulle tro långt innan denna näring tog fart, framförallt i Skåne - gjorde försök med odling av sockerbetor. Längre fram inköpte han en i norra Blekinge belägen större torvmosse, som lämnade material för tillverkning av torvströ, som - en i marknaden då ny produkt - vann stor avsättning till och med i Amerika. Detta som exempel på hans förmåga och initiativrikedom.

Farbror Gustaf blev, som man kan förstå, med tiden mycket anlitad i kommunala värv. Han var således ledamot av stadsfullmäktige, ett uppdrag han innehade även på sin höga ålderdom. Dessutom var han medlem i länets hushållningssällskap och, om jag ej misstar mig även av landstinget. Såsom kommunalman var han en stridens man, stod ofta kanske rätt ensam om sin

mening, men försvarade alltid denna med kraft och övertygelse. Han ägde mer än de flesta framstidsblick och blev därför måhända många gånger mindre uppskattad än han förtjänade.

Bland de anläggningar, som han, kan man säga, till väsentlig del skapat och som han särskilt omhuldade, var Karlskrona Stads gasverk, en för sin tid märklig inrättning, som han anlade i samråd med en framstående dansk affärsvän, direktör Horwitz från Köpenhamn /en intressant och originell man, som jag flera gånger sammanträffat med under min ungdomstid/. Verket, såsom vars verkställande direktör farbror Gustaf lång tid fungerat, blev en mycket god affär. Numera har det, som jag förut nämnt, enligt kontraktet övergått i stadens ägo. Men ännu långt betydelsefullare för stadens utveckling var anläggandet av Karlskrona-Wäxjö järnväg, varigenom staden sattes i förbindelse med södra stambanan. Tack vare sin okuvliga energi och även med stor personlig ekonomisk insats genomdrev emellertid farbror Gustaf förslaget, och i början av augusti månad 1874 invigdes järnvägen av Konung Oscar II, som för ändamålet gästade staden. Invigningsdagen firades på kvällen med illumination i staden. Samtliga fönster å fasaden till farbror Gustafs stora, mitt emot norra delen av Hoglands park belägna fastighet voro då upplysta medelst till färgen granatgnistrande röda lampor, varigenom man där kunde avläsa följande tänkvärda inskription /med antalet bokstäver precis motsvarande fönsterrutorna i fasaden/: "Enighet ger styrka, besegrar hindren och vinner ändamålet". Arrangemanget gjorde god effekt och en stor skara människor skockade sig utanför byggnaden för att betrakta skådespelet. Säkert var det en stor och lycklig dag för upphovsmannen. Hans förutseende blick kom även här till sin rätt. Järnvägen blev efter hand en ypperlig affär, att icke tala om dess utomordentliga betydelse för Karlskrona stad och hela Blekinge län, särskilt dess östra delar.

....

Farbror Gustafs första hustru, Sophie Henriette Westerdahl, avled år 1864. Deras äktenskap var barnlöst. Någon tid före hennes bortgång - om jag ej missminner mig - hade makarna emellertid i sitt hem upptagit en fosterson, som sedermera efter uppnådd vuxen ålder utvandrade till Amerika för att där bryta sig en bana.

(1866 gifte farbror Gustaf om sig med Anna Helena Cecilia Berlin. *Red.*).

På grund av den stora ålderskillnaden mellan makarna-nära 25 år, fru Helena var född den 24 oktober 1839 - dröjde det sannolikt, innan de lärde sig full förstå och uppskatta varandra. Med tiden tror jag dock detta i fullt mått blev fallet. I deras äktenskap föddes fyra barn, om vilket något närmare nedan.

Som uppfostrare var nog farbror Gustaf, själv uppvuxen i ett hem, där allvarliga grundsatser voro rådande, i allmänhet sträng och fordrande. Den stora ålderskillnaden mellan honom och barnen gjorde sig förmodligen även därvid gällande. Småningom lärde sig dock förvisso barnen, även de, att högt skatta, att icke säga beundra faderns framstående egenskaper och att bevara hans varma känsla för dem alla.

I själva verket hyste han alltid den största välvilja och vänlighet. Trots sitt myckna , ansvarsfulla arbete hade han alltid god tid över, när man besökte honom.

Av vad jag berättat läser framgå, att farbror Gustaf var en starkt utpräglad personlighet. Han kom därför stundom i konflikt med andra människor, vilket nog föranledde, att han icke alltid

rönte det erkännande, han var värd. ...han...var besjälad av en mycket stark allmänanda och ådagalade vid mer ett tillfälle varm känsla och stor offervilja även för andra.

Till det yttre var han tämligen kort till växten men icke utan viss bredd i gestalten och något låghalt, det sista förmodligen en medfödd egenskap. Till gengäld ägde han ett ovanligt vackert huvud med klarblå ögon och genomträngande blick samt mycket markerade anletsdrag. Det vilade därför, så tyckte i varje fall jag, alltid något ganska imponerande över hans personlighet. På grund av hans rika erfarenhet och livliga intresse för mångahanda livets förhållanden var samvaron med honom alltid intressant och lärorik.

....

Gamle farbror Gustaf uppnådde en hög ålder; han slutade sitt liv först vid 89 års ålder, i mars månad /ett par dagar efter sin födelsedag/ år 1904. Hans maka överlevde honom i omkring åtta år, hon dog vid 73 årsålder i Stockholm, kort efter en där företagen ögonoperation, som förmodligen orsakade blodpropp i hjärnan.

Farbror Carl med i firman, men dog ung

Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943).

Närmast efter farbror Gustaf kom farbror Carl Fredrik, som föddes den 21 oktober 1816. Även han var, som jag redan nämnt, i sin verksamhet knuten till firman Gustaf Ernberg&C:o. Han drabbades emellertid tidigt av svår sjukdom /enligt vad sagts mig hjärnhinneinflammation/ och dog, ogift, vid trettioett års ålder. Honom har jag sålunda aldrig sett.

Kort om "Fastrarna"

Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943).

Jag sammanfattar dem alla här under denna benämning. De voro ursprungligen tre. Charlotta Gustafva, född den 15 juni 1818, Amalia Fredrika, född den 13 april 1820 och Augusta Elise, född den 14 augusti 1824. Faster Amalia som säges ha varit en mycket vacker flicka, dog redan i unga år, långt innan jag kom till världen. Begreppet "fastrarna" omfattade i enlighet härmed för oss barn endast de båda kvarlevande, Charlotta eller, som hon alltid kallades, Lotten och Augusta. Så länge de båda voro i livet, bodde de alltid tillsammans. De hade länge ett litet trevligt hem i det gamla föräldrahemmet, det inom vår släkt /eller vår familj/ s.k. urhemmet vid Borgmästarbron i Karlskrona ända tills gården efter faster Augustas död - som inträffade före faster Lottens - såldes, då faster Lotten inflyttade i en lägenhet å nedre botten i farbror Isacs vid Landbrogatan, invid Hoglands park belägna fastighet. Hon slutade dock inte sina dagar där, utan i en annan, av henne förhyrd lägenhet vid Stortorget.

Farbror Knut-lärare i matematik vid Katedralsskolan i Lund-och sångare

Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943).

Närmast i ordningen mellan faster Amalia och Faster Augusta kom farbror Knut. Hans fullständiga namn var Salomon Knut. Han föddes den 13 januari 1822/1823?/. Till en början lär ha varit avsett, att han skulle kallas Salomon, men småningom övergick man till att kalla honom Knut; han var ju också född på själva Knutsdagen. Redan tidigt lär han ha visat stor läslust och studiebegåvning. Såsom jag förut omtalat, bereddes honom ock genom de två älsta brödernas medverkan tillfälle att fortsätta sina studier vid Lunds universitet. Där blev han efter vad jag tror vid jämförelsevis unga år-fil.kandidat /enl dåvarande äldre kompetensprov/ och fil. doktor. Vid promotionen var han "ultimus", en särskild hedersplats, som ju alltjämt förekommer vid motsvarande tillfällen och innebär, att dess innehavare i betygshänseende är den näst främste. Därefter tjänstgjorde han under någon kortare tid såsom kollega vid lägre allmänna läroverket i Karlshamn. Det dröjde dock ej länge förrän han sökte och erhöll lektoratet i matematik vid Lunds katedralsskola, en befattning vari han kvarstod till uppnådd

pensionsålder. Huruvida matematiken egentligen var hans älsklingsämne, vet jag ej. Mig föreföll han snarare vara humanistiskt betonad. Men utan tvivel ägde han goda kunskaper på många områden. Däremot passade han nog ej i allo rätt väl som skolärare. Särskilt på äldre dagar-till dels kanske beroende på småningom tilltagande dövhet-hade han sålunda svårt att bland de ostyriga pojarna i erforderlig grad i skolsalen hålla disciplinen vid makt - något som ibland beredde honom bittra stunder.

Farbror Knut kom emellertid, som nämnts, att tillbringa större delen av sitt liv i Lund. Han älskade ock varmt denna plats och trivdes, frånsatt vad jag nyss antytt, efter allt att döma utmärkt. Tydligt förvärvade han där talrika vänner, icke minst inom akademistaten. Han fann också där sin maka, Hedvig /Hedda/ Emilia Charlotta Bäckström, dotter till borgmästaren i staden Johan Bäckström och född 26 oktober 1830.

.....

Farbror Knut framstår för mig som en gammal fin och älskvärd man, icke utan humor och med ett stort förråd av lustiga historier från Lund, som han gärna berättade. Han ägde ett lugnt och i allmänhet balanserat väsen med kanske en smula gammaldags sirlighet över sig. Han såg bra ut med, så långt tillbaka jag minns honom, silvervitt hår och dito mustascher. Han var liksom de flesta av bröderna, ganska kort till växten men rätt korpulent, alltid mycket fin och prydlig till sitt yttre. Närmast kunde man, om man ej visste annat, taga honom för en gammal major eller något i den vägen.

Han stod farbror Gustaf nära alltsedan ungdomstiden. De företogo i yngre år någon gång resor tillsammans. När det, såsom ju under dylika förhållanden ej sällan hände, ibland blev bråttom och farbror Gustaf med sitt livliga temperament uppmanade brodern att skynda sig, svarade - enligt vad det berättas - denne: "Sky-y-nda" /han stammade en smula är han blev litet ivrig/ - "det är ett ord, som inte finns i min ordbok". Jag berättar det såsom ett litet karaktäristiskt drag hos dem båda, var på sitt håll.

Sedan farbror Knut bildat familj, var det under en låg tid av år tradition, att han dels med hela sin familj under somrarna gästade Wedeby; han ägde nämligen intet sommarställe men väl en fastighet i Lund. Detta årligen återkommande förhållande visar den förtrolighet, som var rådande mellan de båda familjerna. Säkerligen berodde detta också på att de båda svägerskornafaster Hedda och faster Helena-voro ungdomsvänner alltsedan den sistnämndas Lundatid.

Under dessa sommarperioder besökte farbror Knut esomoftast även Råbacken, särskilt minns jag en sommar då han där gästade flera veckor i följd. Under samtal om Lund och ventilerande av allt vad sig där tilldragit under länge sedan gångna eller senare tider hade Far (Ludvig) och han mycket roligt tillsammans. Farbror Knut var, liksom Far-fastän ej i samma grad - sångare; han sjöng andra tenorstämman. Ovanligt var ej att under vackra sommaraftnar höra dem tillsammans uppstämman gluntar nere vid den vackra "utsikten" i parken på Råbacken. Det var en nog så stämningsfull och rörande idyll.

...

Farbror Knut blev jämförelsevis tidigt änklings. Själv uppnådde han hög ålder och dog år 1907 på sommaren, 84 /eller 85/ år gammal, den siste överlevande i den stora syskonringen.

Farbror Victor-tysk konsul, handelsman och barnens vän
Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943).

Victor Ingemar voro hans fullständiga förnamn-föddes den 6 mars 1826. Liksom de två äldsta bröderna lämnade han ganska tidigt skolarbetet och blev därefter snart knuten till firman Gustaf Ernberg & C:o. På äldre dagar blev han kejserlig tysk konsul i sin fädernestad.

I firman var under någon tid anställd en tysk ung man, Carl Christiansen från Husum i Schleswig. Vid dennes bröllop, som firades i Husum, var farbror Victor gäst och blev då bekant med en syster till honom, Doris Fruken Christiansen, som sedermera blev hans maka. År 1864 den 20 juli stod bröllopet i Husum.

Farbror Victor var till lynnet rätt olik de övriga bröderna. Han saknade den försiktighet och i allmänhet goda balans och värdighet, som utmärkte dem, men han var liksom flertalet av dem livlig, kanske ibland något häftig, i regel mycket gladlynt och humoristisk och tillika utomordentligt godhjärtad och hjälpsam. "Han brydde sig föga om sina fordringar", kunde Far säga om honom, "men höll noga reda på sina skulder". Ingen gick ohjälpt från hans dörr, har det också sagts om honom. Hans älskade barn, ungdom och djur, vilket på mångahanda sätt kom till synes. När man som barn mötte honom ute, bjöd han en gärna in på ett konditori, där man fick smörja sig med bakelser.

....

Det är ju helt naturligt, att farbror Victor genom sådana lynneshdrag, som jag antytt, blev särskilt inom den yngre generationen i släkten en mycket populär personlighet.

Han...nedlade utan tvivel ett gott och tråget arbete inom firmans ganska omfattade verksamhet på grund av sitt enkla, rättframma uppträdande och sitt godhjärtade, humoristiska sätt hade han, som man säger, mycket "god hand med folk", vilket säkerligen icke var utan rätt stor betydelse för dennas framgångar. Vid sidan om sin verksamhet inom firman idkade farbror Victor även självständig grosshandelsrörelse /särskilt i socker och porter/.

....

Farbror Victor blev längre fram ägare till en större fastighet, belägen vid Bredgatan (nr 12) i Karlskrona. I tomten, som gick ända ned till sjöstranden, fanns dels en stor tvåvåningsbyggnad av sten, vettande mot gatan, dels en därtill ansluten flygelbyggnad av trä. Familjen bebodde till en början under åtskilliga år den senare, men flyttade senare över till huvudbyggnaden. Från ett par rum i den senare hade man utsikt över Skansfjärden utanför stranden. Tomten innehöll en ganska stor, inhägnad trädgård, i fonden försedd med ett hus och i övrigt uppfylld av en mängd fruktträd /särskilt ron- och plommonträd/. På tomtens fans även åtskilligt annat. Där bland i stallet en vit häst, som länge utgjorde en familjens trotjänare /Sara var hästens namn/ och till sällskap åt henne en gumse, som ibland kunde ställa till en del spektakel. Dessutom ancor och höns o.s.v. Vid stranden guppade om våren en segelbåt, som vid sommarens inbrott förde familjen ut till Hästö, en sällsynt vackert belägen jordbruksegendom med lång, av vikar bruten havsstrand, vilken egendom också av farbror Victor förvärvats. Hästö, varest tidigare idkats restaurangrörelse, var då bebyggd med en stor tvåvåningsbyggnad av trä, vilken emellertid farbror Victor ombyggde till en trivsamt lantgård med den vidsträckt parken vettande verandor. Gården var i naturhänseende en verklig pärla med förtjusande, typisk Blekingenatur.

*Om Ludvig-näst yngst, rådmann och stadens tf borgmästare
Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943).*

Min fader föddes, den näst yngste i den stora syskonkretsen, de 31 augusti 1827. Han erhöll dopnamnet Eugène Ludvig Oscar.

Redan under hans tidigaste barndom var ifrågasatt, att han skulle såsom fosterbarn överlämnas till annat hem. Landshövdingeposten i Blekinge län innehades då av greve Hans Wachtmeister d.ä.. gift med en fröken Wrede. I deras äktenskap fanns endast ett barn, en son, även han bärande namnet Hans och sedermera liksom fadern landshövding i länet. För att bereda sonen en fosterbroder och lekkamrat sökte man en sådan och hänvände sig i detta syfte till mina farföräldrar, vilka ju ägde en stor barnaskara och dessutom levde i knappa omständigheter. Det beslöts då, att lille Ludvig, som var jämnårig med sonen och vid den ifrågavarande tidpunkten omkring tre år gammal, skulle överlämnas till det Wachtmeisterska hemmet. Försöket slog emellertid ej väl ut. Lille Ludvig skrek överljudt sedan hans mor lämnat honom och ville på intet sätt låta sig trösta; han ville endast hem till sin mor igen. Till sist fann man därför för gott återlämna honom till föräldrahemmet.- I och för sig utgjorde ju denna episod icke någon händelse av betydelse i min fars liv. Hade förflyttningen blivit definitiv, är ju emellertid möjligt, att hans framtid gestaltat sig i någon mån annorlunda än sedermera blev fallet. Och då den hörde till min fars alla tidigaste minnen, har jag här velat omnämna den.

Från min fars barndoms-och uppväxtår har jag eljest icke hört synnerligen mycket förtäljas. jag har emellertid av många yttranden av min far det intrycket, att särskilt modren med sitt klara förstånd, starka ansvarskänsla och stora viljekraft utövade ett mycket inflytelserikt inflytande på barnen vid deras uppfostran. Lydnad, sanningskärlek, plikttröhet, ordning och sparsamhet voro tydligen ledande grundsatser i hemmet. Den stora barnaskaran gjorde säkerligen även den sista nödvändig. Ofta hörde jag min far citera ord, fällda av modren, som vittnade om sådana grundsatser och som tydligen inverkat bestämmande på barnens karaktärsdanning.- Allvaret, ja strängheten i uppfostran hindrade ock icke en stark, ja obegränsad tillgivenhet för modren. Ansvar och pliktuppfyllelse äro ju icke heller någon fiende till glädjen, tvärtom. Friskhet och glädje voro ock förvisso rådande i hemmet. Eljest hade icke de egenskaper hos barnen, som i sådant avseende voro framträdande hos dem, kunnat så komma till sin rätt som hela deras utveckling sedermera visade.-Sammanhållningen mellan familjens medlemmar, vartill modren ofta manade sina söner, var också utomordentligt stark och säkerligen en av de betydelsefullaste förklaringsgrunder

Den bland syskonen, som under uppväxt- och skolåren nog stod min far närmast, var säkerligen den endast halftannat år äldre brodern Victor. I vissa avseenden rätt så olika varandra till sin läggning, bevarade de dock livet ut en varm tillgivenhet för varandra.

Enligt vad min far berättat hade hans föräldrar, på grund av hans ådagalagda händighet och sinne för mekaniska anordningar, tidigare tänkt sig, att han skulle utbildas till hantverkare, därvid särskilt urmakeriyrket varit påtänkt, en plan som - antagligen på grund av hans senare visade håg och anlag för studier - sedermera övergavs.

Bliven student i Lund-på den tiden togs student-eller mogenhetsexamen, som den så kallades, vid universiteten-återvändande han efter avlagd kameralexamen till Karlskrona och ingick i flottans civilstat /nuvarande marinintendentkåren/, där han någon tid tjänstgjorde som kammarskrivare. Det lekte honom emellertid starkt i hågen att få återvända till Lund för bedrivande av juridiska studier. Och en vacker dag fick han mottaga ett brev från sin äldre broder Gustaf - då omkring en 35 års man och grosshandlare i Karlskrona - däri denne erbjöd sig att, om han ville återvända till universitetet för att utbilda sig till jurist, understödja honom med härför nödiga medel. Man kan lätt föreställa sig den glädje, detta väckte hos honom. Bland hans efterlämnade papper fanns ännu detta brev förvarat med påskrift "Det brev som glatt mig mest i hela mitt liv".

Det värdefulla handtag, brodern Gustaf sålunda lämnade min far, var ett bevis för den förut omtalade sammanhållningen mellan syskonen. Samma ansvarskänsla och samma tillgivenhet dem emellan hade redan tidigare tagit sig motsvarande uttryck i förhållandet till min fars äldre broder Knut, vilkens universitetsstudier, enligt vad sagts mig, bekostades av de två älsta

bröderna, Robert och Gustaf, och detta fast de, då helt unga män i 25- a 30-års åldern, säkerligen ännu icke hunnit förvärva sig några er betydande inkomster.

Enligt det gjorda erbjudandet begav sig min far åter till Lund och avlade därpå kort tid juridisk ämbetsexamen, om jag ej minnes fel år 1852.

.....

...snart fick han användning för sina krafter i sin hemstad Karlskrona. Han ingick där till en början i landsstaten, avancerade till länsnotarie och tjänstgjorde tidtals som landssekreterare. År 1857 blev en rådmansbefattning i staden ledig. Min far sökte och fick de. Därigenom uppnådde han i jämförelsevis unga år-han var då ej fullt 30 år gammal-en god och tryggad ställning i samhället.

....

Icke så lång tid efter det min far befordrats till rådmän eller, närmare bestämt, år 1865 blev efter Theodor Kalls avgång, borgmästarämbetet i staden ledigt. Min far sökte befattningen, erhöll näst högsta röstetalet och uppfördes på andra förslagsrummet, något som i anseende till hans relativa ungdom väckte ett visst uppseende inom samhället. Till borgmästare utnämndes den å första förslagsrummet uppförde rådmannen Edvard Holmér. Vid utnämningen redan en 60 års man erhöll denne, efter omkring tio års tjänstgöring så gott som ständig tjänstledighet, i följd varav min far, som jämte sin rådmänstjänst även innehade magistratsekreterarbefattningen i staden, under lång tid eller ej mindre än åtta år i följd tid efter annan förordnades att jämte sistnämnda tjänst uppehålla även borgmästarämbetet och den därmed förenade befattningen som överexekutor i staden.

...

Min far var, ..., en man av otvivelaktigt ganska mångsidig läggning. Han ägde ett klart och redigt huvud med utpräglad studiebegåvning. Om än hans jämförelsevis kortvariga universitetsstudier icke lämnade honom tillfälle till ett mera djupgående inträngande i de juridiska vetenskapen-något som vid den tiden nog icke heller var så vanligt bland de juridiska fakulteternas alumner-förenade han dock med en icke ringa grad av grundlighet, som var utmärkande för hela hans personlighet, ett såvitt jag kan bedöma, mycket välbalanserat juridiskt omdöme. "De juridiska studiernas ändamål är att hos den studerande skapa ett utbildat rättsmedvetande", yttrade han någon gång. "Studera författningarna", "döm icke efter prejudikat" kunde han ock säga, därmed tydligen åsyftande, att man icke borde utan att intränga i saken blint tillämpa dessa utan att det framförallt gällde att söka själv bilda sig en uppfattning i varje särskilt fall, som man hade att bedöma.

.....

Stor plikttröhet och ett starkt utvecklat ordningssinne-egenskaper, som säkerligen grundlagts under intrycken från föräldrahemmet-likasom ock en framträdande grad av försiktighet och omtänksamhet, icke minst i ekonomiska ting, voro för honom utmärkande drag. Mot lättsinne och slarv reagerade han starkt. Om sådant kom på tal, kunde han, säkerligen inte utan adress till sina söner, med skärpa uttala, att "sådant naturligtvis icke kunde komma i fråga".

....

En mindre lycklig egenskap hos honom, varom han själv icke var omedveten-fel och svagheter äga vi ju människor alla- var, under mannaåldern en rätt stor häftighet i lynnet, varigenom han stundom en smula skrämde oss barn, synnerligas under våra tidigare år, innan vi lärt oss fullt förstå hans pliktrogna, redbara karaktär. Med åren mildrades dock häftigheten allt mera för att

på hans äldre dagar så gott som helt försvinna. Blidhet och mildhet, även i bedömandet av andras fel och svagheter, voro då snarast utmärkande för honom.

.....

Ett framträdande drag hos honom var-jämte på botten allvaret och plikttröheten, som aldrig syntes svika-ett påfallande glatt och sangviniskt lynne, en egenskap som säkert hjälpte honom över många livets prövningar och svårigheter.

.....

Jämte det sangviniska, ljusa lynnet, som tillhörde hans natur, hade min far, utan att vara humorist i egentlig mening, ett utpräglat sinne för det komiska hos människor och förhållanden. Hans friska, öppna skratt vid åhörandet av en berättelse om något lustigt kan jag när som helst än i dag höra.

.....

Vid sidan av sinnet för det komiska ägde min far även en mer än vanlig härmningsförmåga, en fallenhet som kom honom väl till pass vid tillfällena, då han, som det ännu under hans mannaålder ej sällan inträffade, vid mer eller mindre offentliga tillställningar anlätades som karaktärsskådespelare eller deklamator.

.....

Hans talang som skådespelare togs senare i anspråk särskilt vid sällskapsspektakel, uppförda å "societetshuset" eller, med tillträde även för allmänheten, å stadens teater. Bland de roller, som med stor framgång av honom utfördes, erinrar jag mig bland andra, Rudolf Mörk i "Sparlakansläxor", Magister Bläckstadius i "Magister Bläckstadius eller Giftermålsannonsen", Tanpis i "Rum att hyra" och Soufflé i "Handsekreteraren och Kocken" m fl.

....

En talang, som min far respektfullt beundrade, var vältaligheten. Om han än icke själv kan sägas hava varit i besittning av en sådan gåva, ägde han dock som tillfällighetstalare en lycklig förmåga att, särskilt då han fick tillfälle att på förhand i skrift sammanfatta sina tankar, däråt giva ett värdigt och träffande uttryck ävensom att väl framföra vad han sålunda hade att säga. Vid ett sådant tillfälle, som bland andra har stannat i mitt minne, det var då "Vega" efter sin upptäcktsfärd runt Asiens kust på våren 1880, återkom till Sverige, en händelse som naturligt inom hela vårt land väckte känslor av nationell hänförelse och beundran. Den första svenska hamn, som därvid anlöptes, var Karlskrona, där en stor del av fartygets besättning hade sina hem. Vid den fest-det var en vacker vårdag, den 24 april- som av staden anordnades utomhus, i Hoglands park, därvid stora människoskaror voro församlade, höll min far i egenskap av t.f. borgmästare välkomsttalet till de hemkomna sjömännen och lyckades därvid på ett förträffligt sätt tolka de känslor, som inför den säregna händelsen besjälade samhällets invånare.

....

Vad som mer än övriga av min fars talanger beredde honom och även andra glädje var hans vackra sångröst, varom jag förut talat.

....

Även ute i naturen-såsom då vi tillbragte ljuvliga stunder under hängbjörkarna vid "utsikten" på Råbacken eller roende i båt färdandes uppför den slingrande Lyckebyån, invid vilken Råbacken låg, lät han stundom sina sånger tona ut över nejden.

.....

Enligt vad han själv vitsordade, ägde han av naturen ett synnerligen känsligt nervsystem, något som på samma gång det utgjorde en styrka innebar en svaghet. redan jämförelsevis tidigt-före sextioårsåldern-drabbades han av svår sjukdom, ett nervlidande, som småningom övergick till

förlamning i benen. Han bar denna svåra prövning med mycken själsstyrka, därvid på ett utomordentligt vackert sätt stödd av min mor, som med sin ljusa livstro och sitt glada lynne förstod att hålla modet uppe även hos honom. Under de sista åren av hans levnad var en sjuksköterska permanent anställd inom hemmet. Ju mera sjukdomen framskred, desto större blev den undergivenhet, som präglade hans väsen under ålderns dagar. Han slutade sitt liv den 15 januari 1898 i samma gamla kära hem, där mina föräldrar i nära 40 års tid varit bofasta.

Farbror Isac

Ur Jarl Ernbergs Släktminnen (1943)

Yngst i raden av Fars syskon var farbror Isac /Isac Leopold som hans fullständiga namn lydde/, som föddes den 19 december 1830. Fastän han gick bort tämligen tidigt, har jag ett mycket livligt minne av honom. Han var till växten tämligen liten men proportionerlig och välväxt med ett ganska fint utseende. Även han utbildades till köpman, delvis utomlands, där han för ändamålet särskilt vistades i Lübeck. Liksom brodern Victor blev han engagerad i firman Gustaf Ernberg & C:o, varefter han kvarstod intill dess han på grund av sjukdom måste dra sig tillbaka. Han gifte sig den 9 november 1867 med Jenny Emilia Dorothea Berlin, född den 29 juli 1843, som nämnts syster till faster Helena och moster Inez.

...

Farbror Isac blev sedermera ägare till en fastighet vid Landbrogatan i Karlskrona mitt för Hoglands park, där familjen var boende intill hans död.

Farbror Isac var en intelligent man med livliga bildningsintressen. Till lynnet var han blid och jämn med ett rätt framträdande humoristiskt drag. På bandet till den krans, farbror Gustaf sände till hans bår, stodo orden: "Tålig, trofast, mild" - en efter vad jag tror, ganska träffande karakteristik. Han dog efter långvarig sjukdom den 24 april 1880.

....

Såväl farbror Gustaf, farbror Victor och farbror Isac som min egen fader (Ludvig, red anm.) äro med sina hustrur jordade i familjegravar å Augerums vackra kyrkogård, omkring en mil utanför Karlskrona.

Ur Jarl Ernbergs "Släktminnen" (1943).

Roberts son Axel tog över firman

Ur Sv Biogr Lexikon

Axel Ernberg, Gustafs brorson, f 12 juni 1851 i Karlskrona, död 8 april 1930 under besök i Stockholm. Föräldrar: järnhandlaren Johan Robert Peterson och Emma Olsen. Elev vid högre elementarläroverket i Karlskrona, mogenhetsexamen där 1871; elev vid Teknologiska Institutet s.å., avgångsexamen från fackavdelningen för väg- och vattenbyggnadskonst 1874 (civilingenjör); elev vid Oxelösund-Flen-Västmanlands järnvägsbygge sommaren 1873; elev vid Statens järnvägar 1874; tjänstgjorde vid östra stambanan (Katrineholm-Nässjö); nivellör å sträckan Torpshammar-riksgränsen till 1882; järnvägsbyggnadsstudier i Frankrike, Schweiz, Italien och Österrike 1876-77; delägare i farbrodern Gustaf Petersons firma Gustaf Ernberg & C:o 1883, dess chef vid farbroderns död 1904. Ledamot av stadsfullmäktige i Karlskrona 1890-1915, ordf. 1905-1915; led av fullmäktiges beredningsutskott 1890-1915; av hälsovårdsnämnden samt 1888-1915 av byggnadsnämnden; led av stadens vattenledningsstyrelse och av slöjdscolestyrelsen; disponent vid Karlskrona gasverks a.-b.; verkställande direktör för Karlskrona Växjö järnväg 1899-1930, led av dess styrelse 1895, ordf 7 juli 1923; led. av Blekinge läns landsting 1901-1909; led av styrelsen för Bank a.-b. Södra Sveriges, sedermera a.-b. Svenska Handelsbankens avdelningskontor i Karlskrona 1902; ordf i Sällskapet i Karlskrona 1903-1908, hedersledamot 1925; nederländsk konsul 1904-

1926; ordf i styrelserna för a.-b. Ångsågen och Skrufs nya glasbruks a.-b., RVO 1906; RNO 1916; KVO 2kl 1924; Patriotiska sällskapets stora guldmedalj s.å.; innehade även utländsk orden.

G. 11 maj 1884 i Undersåkers sn (Jämtl.) m Edla Kristina Andersson, f 19 nov.1859 i Offerdals sn (Jämtl.), död 8 juni 1948 i Stockholm (Kungsh.), dotter av lantbrukaren Magnus Andersson och Kristina Sundqvist.

Axel E. med kommersiellt påbrå på fädernet och sjöofficersblod på modernet - morfadern var majoren vid örlogsflottan Johan Olsen - gick till att börja med den tekniska vägen. Sedan han 1874 utexaminerats som civilingenjör, inträdde han s.å. i tjänst vid Statens Järnvägar, efter att redan sommaren året förut ha praktiserat vid järnvägsbygge. I järnvägstjänst kvarblev han fram till 1882. Vid denna tid önskade den nu snart 70-åriga farbröderna konsul Gustaf Peterson att lätta sin stora arbetsböda. Axel E. intogs som hans kompanjon och delägare i den framgångsrika firman Gustaf Ernberg & C:o.

Under Axel E:s tid undergick familjefirman en ny utveckling. Den tidigare rederirörelsen nedlades. stället specialiserade firman sig dels på kolimport, dels trävaruexport. Firman var länge en av Södra Sveriges förnämsta i trävarubranschen. Sågtimret flottades i regel till firmans sågverksanläggning, Hästö ångsåg i Augerums socken, c:a en halv mil från Karlskrona, och utskeppades efter förfrågning direkt till tyska, holländska eller engelska hamnar. Denna rörelse nedlades emellertid under första världskriget. All övrig försågning från inköpta skogslotter eller avverkningsrättigheter skedde med ambulerande mindre sågverk. Firman innehade dock under de senare åren av sin tillvaro även tvenne skogs- och lantbrukshemman, nämligen Ramsjötorp i Bräkne-Håby socken samt Ugglemad i Torsås socken (Kalm.). Den under början av 1930-talet inträffade svåra depressionen inom näringslivet medförde dock att firman, som låg inne med stora lager osågat virke, 1931, året efter E:s död, måste träda i likvidation.

I likhet med farbrodern intog emellertid E. en central ställning i sin hemstad också i det allmänna affärlivet samt som kommunalman. Det var naturligt för E. att han som börjat som järnvägsbyggare skulle göra särskilt viktiga insatser även för kommunikationerna till lands. Ovan är nämnd den pionjärroll, som farbrodern Gustaf hade för tillkomsten av järnvägen Karlskrona-Växjö- "Carlskrona-Wexjö", som det med den tidens skrivsätt hette. Järnvägsbyggets arbetschef hade varit J.M. Ekströmer, och aug 1874 hade järnvägen invigts. Företaget hade, såsom man väntat, blivit räntabelt, och själva organisationen erhöll under tidens lopp viktiga förbättringar. Axel E., som icke minst intresserade sig för järnvägsföretaget, inlade här en huvudförtjänst. Han hade 1899 blivit järnvägens verkställande direktör och kvarstod som sådan i 31 år, till några månader före sin död. Redan tidigare, 1895, hade han invalts i styrelsen och var dess ordförande från 1923. Koncentration av förvaltningen var för mindre, enskilda järnvägar ett livsvillkor. Det var E., som tidigt hade blicken öppen härför. Det blev därför av stor betydelse, att Karlskrona-Växjö järnväg 1908 ingick i gemensam trafikförvaltning med Växjö-Alvesta, Växjö-Åsheda-Hultsfred och Växjö-Tingsryds järnvägar. I denna förvaltning inträdde ytterligare Hönshylte-Kvarnamåla järnväg 1913 och Östra Värends järnvägar 1922. E. var ordförande i det trafikutskott, som tillsattes för handhavande av de sex sammanslutna järnvägarnas gemensamma angelägenheter. Under E:s direktörstid företogs även betydelsefulla ombyggnadsarbeten å banan ägnade att medföra större tågsäkerhet och möjliggöra större tåghastighet. Vid 50-årsjubiléet i Karlskrona 1924 hyllades E. som bolagets "oförliknelige" verkställande direktör, samtidigt som man betonade insatserna av särskilt konsul Hjalmar Petri i Växjö, med vilken E. haft ett långt och utmärkt samarbete. Vid jubiléet belönades E. med Vasaordens kommendörsband och Patriotiska sällskapets stora guldmedalj.

Även andra förtroendeposter hade E. i affärlivet, bl a i bankstyrelse och som disponent och styrelseordförande i Carlskrona gasverksaktiebolag.

I konsul E. fick Karlskrona stad även en ovanlig kommunal kraft. I byggnadsnämnden invaldes han redan 1888 och verkade där i nära tre årtionden. I stadsfullmäktige satt han ett kvartssekel och var ordförande 1905-15. Han vitsordades som sådan för oväld och sakkunskap, precision och klarhet. Också i många av stadens styrelser satt han, såsom framgår av meritlistan ovan. Efter sin farbror Gustafs död tillträdde han det nederländska vice konsulatet, som sedan ärvdes och innehågs av sonen Gordon E. Liksom farbröderna verkade Axel E. även livligt för Sällskapet, vars ordförande han en tid var.

Till det yttre var Axel E. magerlagd med finskuret ansikte. Han var en bestämmande natur, vanligen lugn men med temperament under ytan. E. hörde icke till dem, som strävade efter att komma med överallt. Men där man tog hans kapacitet i anspråk, gjorde han sig gällande genom sin begåvning, duglighet och sina gedigna kunskaper, liksom sin självständiga karaktär och andliga resning. Han sade alltid ärligt och rent ut, vad han tänkte och tyckte, och hans ord kommo att väga tungt. Som chef var han fordrande men tillika omutligt rättvis och personligt välvillig.

Släktrådet 1993-96

Här fortsätter den lite utförligare presentationen av släktrådets ledamöter själva. Naturligtvis välkomnar vi om släktingar kontaktar någon i rådet med önskemål eller synpunkter på föreningens verksamhet. Släktrådet sammanträder 2-3 ggr per år, nu närmast den 19/3.

Jarl Ernberg, f 1942. Son till Erik Ernberg (Ludvigs gren) och Magda, f. Holm. Jur kand -65. Jur lic 1974. Fil kand 1993, i statsvetenskap och ekonomisk historia. Advokat i Örebro med stor praktik. Intressen brädspel, ekonomisk historia, resor till främmande länder osv. Revisor i föreningen sedan många år.

Ingemar Ernberg, f 1948. Son till Torsten Ernberg (Ludvigs gren) och Valborg, f Thydén. Leg läk 1973. Med dr 1979. Professor i Tumörbiologi vid Karolinska Institutet 1995-. G.m. Malin, f Ohlsson, två döttrar Karin, 12, samt Annika 8. Intressen: Idrott, filosofi, fåglar. Ordinarie ledamot i Släktrådet. Ordförande 1993-96.

Föreningsnytt

Medlemsavgiften garanterar information från föreningen

Medlemsavgiften till släktföreningen är facila 50:- för en tre-års period, 1993-96. Den skall sättas in på pg nr 484 72 55-9, Ernberg-Ehrenbergiska släktföreningen. I takt med att släkten växer och växer och nya generationer kommer till, och adress-ändringar inte rapporteras blir det naturligtvis allt svårare och dyrare att hålla reda på och nå alla inom släkten. Därför kommer fr o m 1996 utskick, kallelser och *Slätkuriren* i första hand att sändas bara till dem som betalat medlemsavgift.

Adressregistret uppdateras med Er hjälp

Det är också oerhört angeläget att vi får uppgifter om släktingar som vi inte tidigare varit i kontakt med, samt att Ni alla hjälper till att förse oss med adressändringar och nya adressuppgifter.

Släkttavlorna kompletteras med släktingars hjälp

Dagmar Riben har för drygt 10 år sedan framställt släkttavlor, där alla grenar av Ernberg-Ehrenbergsska släktföreningen finns kartlagda in i minsta detalj. För att uppdatera dessa värdefulla släkttavlor för framtiden och hålla dem och släktregistret aktuellt, vore vi tacksamma att få upplysningar om alla nyfödda inom släkten, alla barn och barnbarn. Vi uppmanar nu i första hand alla nyblivna föräldrar och mor- och farföräldrar att tänka igenom vilka nyfödda som tillkommit efter 1990, med födelsedatum, fullständigt namn och föräldrarnas namn. Vi vore också tacksamma att till redaktionen få meddelanden om släktingar som avlidit efter 1/7 1993, med namn, datum för födelse och bortgång.

Släkttavlorna kan beställas för 100:-

Xerox-kopior av släkttavlorna kan beställas från föreningen för 100:- inklusive porto. De består av 10 blad i A3 format, som kommer att vikas en gång till A4 i försändelsen. *Red.*

Anmälan till Släktföreningens Karlskrona resa 17-18 (19)/5 1996 nästa sida!!!!

OBS! OBS! OBS! OBS! Sista anmälningdag 18/3 1996. Insänds snarast till Ingemar Ernberg, Smultrongränd 18, 182 45 Enebyberg, tel 08/768 88 25, fax 08/768 88 25 Ett 25-tal personer har hittills preliminärt anmält sig till Karlskrona resan. Varför inte tillbringa en del av Kristi Himmelsfärdshelgen i vackra och intressanta Karlskrona.

OBS! OBS! OBS! OBS! Sista anmälningdag 18/3 1996.

Anmälan till Släktföreningens Karlskrona resa 17-18 (19)/5 1996:

Följande personer anmäls:

Namn:.....Ny adress:.....

Postnr:.....Ort:.....

Land:.....Telefonnr (hem):.....

Ev övriga tel nr (arbete, landet osv):.....

Nerresa sker individuellt under torsdagen/fredagen den 16-17/5. I mån av gemensamma resplaner kan samresande ordnas med goda rabatter främst med buss eller på flyget. Därför önskar vi besked om resesätt som Du föredrar.

Avreseort:.....

Föredrar att åka

Privatbil (2x50 mil från Stockholm). Kan ta extra passagerare.

Buss, gemensam (600:-/person)

Flyg (900:-/person, **avgångar fredag morgon. Om flera delar kan bra grupprabatter erhållas**)

Tåg är i princip uteslutet, tyvärr (besvärligt, byte i Hässleholm. Direkt nattåg saknas från Sthlm)

Alla måste bo på samma hotell (preliminärbokning hotell Carlskrona).

Inkvartering på hotell Carlskrona, Skeppsbrokajen, tel nr 0455/19630; fax 0455/25990

Enkelrum 390:- - 410:-/dygn; Dubbelrum 250:- 265:-/dygn och person; Extrabädd för barn 110:-/natt.; Alla priser inkluderar frukost.

Så här kan en preliminär beräknad kostnad/person kan se ut:

(Flyg.....900:-)

Hotell 2 nätter.....520:-

Anmälningssavgift (gemensamma arrangemang: en middag, två luncher, guider, inträden, båttur).....750:-

Summa kr 2.170:-

Priset kan främst påverkas av val av resesätt.

Och för ett medföljande barn med extrabädd:

(Flyg.....450:-)

Hotell 2 nätter.....220:-

Anmälningsavgift (middagar, luncher,
guider, inträden).....550:-

Summa kr 1.220:-

Synpunkter, önskemål här eller på baksidan:

En blankett för alla syften. Skriv gärna på extra papper om platsen ej räcker. IE/96

Anmälan om ADRESSÄNDRING.

MEDLEMSAVIGFT för att erhålla Släktinformation, Släktkurir och kallelser till framtida släktmöten.

**Uppgifter till ADRESSREGISTER, SLÄKTREGISTER/SLÄKTTAVLOR, samt BESTÄLLN AV
SLÄKTVIDEO**

0 Adress(ifylls alltid)/adressändring:

Namn:.....Adress (ev ny):.....

Postnr:.....Ort:.....

Land:.....Telefonnr (hem):.....

Ev övriga tel nr (fax-nr, arbete, landet osv):.....

0 **Namn och adress till släktingar** som borde få kallelse , Släktkurir m m (och sannolikt inte fått så):

0 Ifylles av mor- eller farföräldrar, föräldrar eller omtänksamma syskon, kusiner eller dylikt. Namn, födelsedatum och föräldrar, **nyfödda 1990-1996**, som jag känner till:

0 Jag/vi beställer en fullständig uppsättning av **släkttavlorna á 100:-**, som insättes på postgiro 484 72 55-9, Ernbergiska släktföreningen.

0 Jag **betalar härmed medlemsavgiften för 1993-96** till pg 484 72 55-9, Ernbergiska släktföreningen för följande personer inklusive mig själv, 50:-/person:

0 Intresserad av "**släktvideon**" från **släktmötet 1935** till självkostnadspris (ange namn och adress ovan)